

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра лісового господарства

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
З ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІСІВНИЦТВО»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	20 Аграрні науки та продовольство
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	205 Лісове господарство
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Агробіотехнологічний

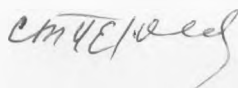
Біла Церква - 2019

Робоча програма навчальної практики з дисципліни «Лісівництво» для здобувачів вищої освіти агробіотехнологічного факультету за спеціальністю 205 «Лісове господарство», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Укладач В. М. Бойко. Біла Церква : БНАУ, 2019. 10 с.

Розробники: В.М.Бойко, асистент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри лісового господарства (Протокол № 1 від 28.08. 2019 р.)

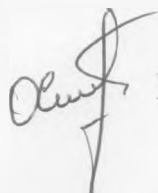
Завідувач кафедри лісового господарства, д-р с.-г. наук,
професор

А.П. Стадник

Схвалено методичною комісією агробіотехнологічного факультету (Протокол № 1 від 29.08. 2019 р.)

Голова методичної комісії, доцент

В. С. Хахула

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	4
2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	4
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	6
5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	6
6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	7
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	9

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальні практики належать до дослідницько-практичної діяльності, а тому мають важливе значення в професійній підготовці здобувачів вищої освіти. Під час їх проведення враховують такі дидактичні принципи: інтегрованості навчального процесу, науковості, зв'язку із життям, систематичності та послідовності, свідомості та активності, наочності, міцності засвоєння знань, доступності та краєзнавчий принцип.

Навчальним планом підготовки фахівців зі спеціальності 205 «Лісове господарство» передбачено проходження навчально-польової практики з лісівництва. Літня навчально-польова практика є завершальним етапом вивчення дисципліни «Лісівництво».

Навчальна практика передбачає проведення екскурсій, камеральної обробки матеріалів екскурсій в аудиторії, самостійну роботу здобувачів. Тривалість навчальної практики складає 5 робочих днів (30 годин), них 4 дні – польових робіт. Форма підсумкового контролю – залік.

Базами для проходження практики є: навчально-дослідне лісове господарство Білоцерківського НАУ, Томилівське лісництво ДП «Білоцерківський лісгосп».

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Метою навчальної практики з лісівництва є розширення і поглиблення знань з даної дисципліни; практичне закріплення здобувачами вищої освіти отриманих теоретичних під час лекційних, практичних занять та самостійної роботи знань; вивчення окремих типів лісу, рубок різного призначення, і отримання уявлень про життєві форми, вікові і сезонні зміни лісонасаджень.

Основним завданням навчальної практики є оволодіння основними методиками практичних навиків у веденні лісового господарства та методами визначення типів лісу у польових умовах, правилами документування результатів польових спостережень, камеральною обробкою зібраних даних; набуття знань та досвіду щодо основних принципів організації й методів проведення самостійних наукових досліджень.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Лісове господарство» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН 4	РН 4.1. Знати способи сприяння поновлення лісу, його використання в умовах України; РН 4.2. Знати види користування лісом, поділ лісів на категорії та особливості ведення господарства в них; РН 4.3. Знати системи та способи рубок головного користування, сучасну класифікацію способів головних рубок та їх застосування у відповідності з вимогами Правил рубок в рівнинних та гірських лісах; РН 4.4. Знати технологічні схеми ведення головних рубок на базі сучасної техніки, які б не завдавали шкоди лісу;
РН 6	РН 6.1. Вміти проводити рубки догляду проводити з використанням сучасних машин та механізмів з метою зменшення негативного впливу проведених заходів на стан лісових насаджень.
РН 10	РН 10.1. Використовуючи закономірності росту та розвитку деревних порід, проводити лісогосподарські заходи методами екологічного лісівництва
РН 11	РН 11.1. Вміти виконувати відводи лісосік для проведення рубок догляду за лісом та санітарних рубок. РН 11.2. Вміти призначити спосіб головної рубки у відповідності з Правилами рубок та виконати відвід і таксацію ділянки з оформленням необхідних документів; РН 11.3. Вміти встановити потребу насаджень в рубках догляду, виконати необхідні натурні і камеральні роботи з підготовки ділянки до проведення рубок догляду; РН 11.4. Вміти керувати роботами під час технологічного облаштування ділянки або блоку таксаційних кварталів, намічених для проведення рубок догляду; РН 11.5. керувати роботами під час проведення рубок догляду;
РН 12	РН 12. 1. Вміти проектувати та керувати виконанням реконструктивної, ландшафтної рубок.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Змістовий модуль 1. Лісознавство

Тема 1.1. КОМПОНЕНТИ ЛІСУ ТА ЛІСІВНИЧІ ПОКАЗНИКИ ДЕРЕВОСТАНУ.

Тема 1.2. ДІАГНОСТИКА ТИПІВ ЛІСОРОСЛИННИХ УМОВ ЗА ГЕРБАРНИМ МАТЕРІАЛОМ НАДГРУНТОВОГО ПОКРИВУ

Змістовий модуль 2. Практичне лісівництво

Тема 2.1. ВИДИ РУБОК ДОГЛЯДУ ТА МЕТА КОЖНОГО З НИХ. ВИКОНАННЯ ВІДВОДІВ ПІД РУБКИ ДОГЛЯДУ.

Тема 2.2. РУБКИ ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ В РІВНИННИХ ЛІСАХ
САНІТАРНІ РУБКИ В ЛІСАХ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ

Змістовий модуль 3. Рекреаційне лісівництво. Підвищення продуктивності і якості лісів.

Тема 3.1. ЛІСОВІДНОВНІ ТА ЛАНДШАФТНІ РУБКИ В НАСАДЖЕННЯХ ОСНОВНИХ ЛІСОУТВОРЮЮЧИХ ПОРІД. ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА В ЛІСАХ ЗЕЛЕНИХ ЗОН. УЗЛІСНЯ, ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЛІСУ ТА ДОГЛЯД ЗА УЗЛІСНЯМ

5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Лісівництво</i>		
1	1.1. КОМПОНЕНТИ ЛІСУ ТА ЛІСІВНИЧІ ПОКАЗНИКИ ДЕРЕВОСТАНУ. Інструктаж з техніки безпеки. Отримання завдання. Встановлення компонентів лісу, визначення лісівничих показників деревостану.	6
2	1.2. ДІАГНОСТИКА ТИПІВ ЛІСОРОСЛИННИХ УМОВ ЗА ГЕРБАРНИМ МАТЕРІАЛОМ НАДГРУНТОВОГО ПОКРИВУ. Збирання гербарних зразків фітоіндикаторів типів лісорослинних умов. Визначення типів лісорослинних умов.	6
Разом за змістовий модуль 1		12
<i>Змістовий модуль 2. Практичне лісівництво</i>		
3	2.1. ВИДИ РУБОК ДОГЛЯДУ ТА МЕТА КОЖНОГО З НИХ. ВИКОНАННЯ ВІДВОДІВ ПІД РУБКИ ДОГЛЯДУ. Визначення необхідності проведення рубок догляду. Закладання пробних площ. Відбір та обмір дерев відібраних в	6

	рубку. Оформлення матеріалів відводу.	
4	2.2. РУБКИ ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ В РІВНИННИХ ЛІСАХ Підбір ділянок для проведення рубок головного користування.	2
5	2.3. САНИТАРНІ РУБКИ В ЛІСАХ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ Підбір ділянок для проведення санітарних рубок. Розподіл дерев за категоріями санітарного стану. Оформлення повідомлень про погіршення санітарного стану.	4
Разом за змістовий модуль 2		12
Змістовий модуль 3. Рекреаційне лісівництво. Підвищення продуктивності лісів.		
6	3.1. ЛІСОВІДНОВНІ ТА ЛАНДШАФТНІ РУБКИ В НАСАДЖЕННЯХ ОСНОВНИХ ЛІСОУТВОРЮЮЧИХ ПОРІД. ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА В ЛІСАХ ЗЕЛЕНИХ ЗОН. УЗЛІССЯ, ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЛІСУ ТА ДОГЛЯД ЗА УЗЛІССЯМ Визначення необхідності проведення лісовідновних рубок у наданих кварталах. Відбір дерев для проведення ландшафтних рубок. Оформлення звіту. Залік.	6
Разом за змістовий модуль 3		6
Всього		30

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Здобувачі, які виконали всі завдання згідно з програмою практики, оформили відповідно до вимог щоденник практики, лісівничий опис ділянок наданих для практики, звіт та здали матеріали відводів отримують залік в останній день практики.

Кожний вид діяльності здобувача оцінюється окремо та сумується для виведення підсумкової оцінки. Оцінка за практику виставляється у відомість обліку успішності й індивідуальний навчальний план студента. Здобувач, який не виконав програму практики, неякісно оформив звіт або несвоєчасно його представив, отримав незадовільну оцінку під час захисту звіту, вважається таким, який не виконав навчального плану. Систему оцінювання роботи та знань студентів за результатами проходження навчальної практики представлено в табл. 1.

Таблиця 1 – Система оцінювання академічних досягнень студента з навчальної практики

№ з/п	Види діяльності	Бали
1.	Оформлення і здача матеріалів відводів	50
2.	Ведення польового щоденника	10
3.	Лісівничий опис ділянок	20
4.	Оформлення звіту	20
5.	Разом	100

Критерії оцінювання знань здобувачів

Оцінка «відмінно». Звіт з практики є бездоганим у всіх відношеннях. Відповідь здобувача базується на рівні самостійного мислення з елементами творчого підходу. Здобувач у повному обсязі, якісно та своєчасно виконав завдання й усі програмні завдання фахової практичної підготовки, зібрав і засвоїв необхідний матеріал, грамотно та логічно його викладає, правильно обґрунтовує ухвалені рішення, ознайомлений із рекомендованою літературою, оперує термінами, використовує та дає критичну оцінку широкого кола практичних проблем, уміло поєднує теоретичні надбання з практикою, відповіді на запитання правильні.

Оцінка «дуже добре». Звіт з практики є бездоганим у всіх відношеннях. Відповідь будується на рівні самостійного мислення. Здобувач у повному обсязі, якісно та своєчасно виконав індивідуальне завдання й усі програмні завдання фахової практичної підготовки, зібрав і засвоїв необхідний матеріал, грамотно та логічно його викладає, правильно обґрунтовує ухвалені рішення, ознайомлений із рекомендованою літературою, оперує термінами, використовує та дає критичну оцінку широкого кола практичних проблем, здійснює самостійний аналіз опрацьованого матеріалу, вміло поєднує теоретичні надбання з практикою. Можливі несуттєві труднощі у відповідях на деякі неосновні питання.

Оцінка «добре» виставляється за ґрунтовно складений звіт, сумлінну підготовку до його захисту й умілий виклад матеріалу та знань. Під час написання звіту здобувач використав достатню кількість фактичного матеріалу, його доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання здебільшого правильні та стислі, будуються на рівні самостійного мислення. Однак, на захисті здобувач є непослідовним у відповідях, недостатньо обґрунтовує свої висновки та допускає певні неточності в трактуванні окремих проблем.

Оцінка «задовільно» виставляється, якщо здобувач виконує роботи з порушенням терміну, припускає неточності в оформленні матеріалів практики, орієнтується в програмних завданнях фахової практичної підготовки, але не може без сторонньої допомоги зробити на їх основі висновки, пов'язати теоретичні узагальнення з практикою, відчуває значні труднощі в стислому та логічному викладі проблем, не всі його відповіді на запитання правильні або повні.

Оцінка «достатньо». Поверхневе знання матеріалу, часткове виконання кожного виду програмних завдань фахової практичної підготовки, недостатньо чітке формулювання під час викладення матеріалів звіту. Здобувач допускає суттєві помилки та неточності, не володіє практичними навичками.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадку, коли здобувач, навіть маючи непоганий письмовий варіант звіту з практики, не виконав певний вид програмних завдань практики, виконав його з нехтуванням встановлених

вимог, не може відповісти на запитання щодо сутності досліджених питань, не виконав календарний план проходження навчальної практики.

Переведення даних стобальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу ECTS здійснюється в порядку, представленому в табл. 2.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C	Задовільно	
64-74	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1-34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Свириденко В.Є., Бабіч О.Г., Киричок Л.С. Лісівництво : підручник К. : Арістей, 2008. 544 с
2. Свириденко В.Є., Киричок Л.С., Бабіч О.Г., Бондар А.О. Практикум з лісівництва : навч. пос. К. : Арістей, 2011. 468 с
3. Юхновський В. Ю., Левандовська С. М., Хрик В. М. Атлас фітоіндикаторів типів лісорослинних умов Лісостепу України. Біла Церква : “Білоцерківдрук”, 2013. 651 с.
4. Юхновський В. Ю., Левандовська С. М., Хрик В. М. Атлас фітоіндикаторів типів лісорослинних умов Степу України. Біла Церква : ТОВ “Білоцерківдрук”, 2015. 527 с.

Адреси сайтів в INTERNET

1. Лісовий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 17, ст.99): редакція від 01.01.2015 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
2. Наказ Державного комітету лісового господарства України від 23 грудня 2009 р. № 364 Про затвердження Правил рубок головного користування [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-10>.
3. Постанова КМУ від 22 жовтня 2008 р. N 929 Про затвердження Правил рубок головного користування в гірських лісах Карпат

- [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929-2008-%D0%BF>
4. Постанова КМУ від 12 травня 2007 р. N 724 Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-%D0%BF>.
5. Постанова КМУ від 23 травня 2007 р. N 761 Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/761-2007-%D0%BF>.
6. Постанова КМУ від 16 травня 2007 р. N 733 Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/733-2007-%D0%BF>.
7. Постанова КМУ від 27 липня 1995 р. N 555 Про затвердження Санітарних правил в лісах України: редакція від 26.10.2016 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/555-95-%D0%BF>.